

Til

udvalgets medlemmer og stedfortrædere

EU-Kommissionen: Specielt transitdokument skal sikre russisk adgang til Kaliningrad efter EU-udvidelsen

Europa-Kommissionen foreslår foranstaltninger, der skal muliggøre transit mellem den russiske enklave Kaliningrad og Rusland gennem Polen og Litauen, efter EU's kommende østudvidelse.

I en ny meddelelse, som Kommissionen vedtog den 18. september, foreslås det at indføre et specielt "transitdokument" for russiske borgere, der rejser ofte og direkte mellem Rusland og Kaliningrad. Behovet for indførelsen af transitkortet skyldes, at EU-reglerne stiller krav om visa fra borgere fra Rusland, hvis de skal rejse ind i EU. Rusland har modsat sig, at russiske borgere skal have visa for at rejse fra en del af Rusland til en anden. Kommissionen forsøger med et transitdokument at bygge bro mellem Ruslands krav, EU's regler og hensynet til kandidatlandenes suverænitet.

På lidt længere sigt lægger Kommissionen op til muligheden for visumfri nonstop tog og fjernelse af visumpligt mellem EU og Rusland. Begge disse forslag stammer fra et russisk oplæg.

I. Europa-Kommissionens forslag

Indførsel af et transitdokument

Det specielle transitdokument eller FTD-transitdokumentet som det kaldes, skal kunne udstedes for et år eller mere af det relevante kandidatland. En forudsætning, for at FTD-transitdokumentet kan blive en realitet, er at Rusland hurtigt etablerer de nødvendige konsulater, samt at der foretages visse justeringer af EU's visa regler bl.a. vedrørende betingelser for udstedelse og bestemmelser om format.

Problematiske russiske pas

For at få udstedt et FTD-transitdokument til at rejse mellem Kaliningrad og Rusland, kræver Kommissionen at borgerne skal vise internationalt anerkendte pas. Problemet med det russiske pas er, at det hverken er sikret mod svindel eller er internationalt anerkendt, og desuden benyttes det russiske alfabet. Det er desuden problematisk i forhold til EU's regler, fordi der for at opnå et visum kræves et internationalt anerkendt pas.

Rusland har tidligere lovet at udfase brugen af interne pas, men de seneste meldinger fra Rusland afgiver ingen løfter om at dette vil ske.

Meddelelsen fra Kommissionen åbner dog op for, at de litauiske myndigheder frem til udgangen af 2004 kan beslutte at acceptere interne pas som gyldig legitimation til udstedelsen af FTD-transitdokument og visa.

Kommissionen understreger, at Rusland er nødt til at forstå og acceptere nødvendigheden af internationale pas, og at EU forventer at Rusland sætter tempo på udstedelsen af internationale pas.

Nonstop tog

EU skal være åben overfor det russiske forslag om nonstop tog, hvortil visa ikke er nødvendigt. En nærmere undersøgelse af muligheden for visa undtagelser for passagerer på nonstop toge skal iværksættes, men en sådan beslutning vil dog først kunne træffes af et udvidet EU og kun efter Litauens optagelse i EU.

Muligheden for nonstop tog afhænger først og fremmest af, om det kan garanteres, at ingen passagerer forlader toget under transitten gennem Litauen. En sådan ordning stiller store krav til togenes tekniske indretning, som ikke er til stede i dag.

Det påpeges også, at de litauiske myndigheder skal have mulighed for at nægte adgang og kontrol under transitperioden. Og at en eventuel løsning med nonstop tog ikke er det samme som en korridor, der giver Rusland nogen rettigheder på litauisk territorium.

Diskussion af visa-frit samarbejde

EU bør undersøge mulighederne i det russiske forslag om et visa frit samarbejde og igangsætte diskussioner om et sådant i de relevante arbejdsgrupper. I forvejen diskuteres muligheden for samarbejde om grænsekontrol, grænseoverskridende kriminalitet og ulovlig indvandring.

Varenes fri bevægelighed

Kommissionen vurderer, at den eksisterende internationale konvention for vejtransport (TIR) tillader transport af varer mellem Rusland og Kaliningrad uden større bureaukratiske hindringer. EU-reglerne for transport af varer med godstog tillader medlemsstaterne individuelt at godkende nuværende russisk dokumentation.

Retligt bindende garanti

I meddelelsen fastslår Kommissionen, at EU skal kunne tilbyde Litauen en retligt bindende garanti for, at ingen af de forslåede tiltag bliver en hindring for ophævelsen af den interne grænsekontrol, samt at der ydes hjælp til implementering af de foranstaltninger, der er nødvendige for at indføre FTD-transitdokumentet.

Foreløbig tidsplan

Hvorvidt Rusland accepterer udspillet fra Kommissionen bliver først endelig afgjort ved EU-Rusland topmødet i København i november 2002. Indtil da ser den foreløbige tidsplan således ud.

25 september Diskussion i COREPER

30 september Diskussion i Rådet for almindelige anliggender

24-25 oktober Det europæiske Råds godkendelse af EU's holdning til EU-Rusland topmødet d.11. november

5 november Planlagt EU-Rusland Trojka møde om retlige og indre anliggender

11 november EU-Rusland topmøde i København

Med venlig hilsen

Michala Jessen